

Στρατηγική ενιαίας δράσης των δυνάμεων εργασίας

του Κώστα Σημίτη

Κρίσιμο ερώτημα για το ΠΑΣΟΚ σήμερα είναι, με ποιό τρόπο θα διατυπώσει μιά συνεκτική πρόταση πολιτικής, η οποία θα αποτελεί μιά πειστική εναλλακτική λύση στην κυβερνητική πολιτική. Η πρόταση αυτή είναι αναγκαία γιατί μόνο στηριζόμενη σ' αυτήν το ΠΑΣΟΚ θα μπορέσει να διαμορφώσει ένα ρεύμα πλειοψηφίας.

Μέθοδος για τη διαμόρφωση αυτής της πολιτικής πρότασης είναι ο συνεχής διάλογος με τις διάφορες κοινωνικές ομάδες με κύρια επιδίωξη την ενιαία δράση των δυνάμεων της εργασίας. Μέσα απ' αυτόν τον διάλογο θα πρέπει να προσδιορισθούν οι κεντρικές κατευθύνσεις μιάς συγκροτημένης πορείας προς μιά άλλη κοινωνική δομή. Μιά δομή που θα είναι πιο δίκαιη και θα έχει μεγαλύτερες δυνατότητες να αντιμετωπίσει το εξωτερικό ανταγωνισμό.

Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει να διασπιστωθεί ποιές είναι οι πραγματικές ανάγκες που θα προκύψουν από την πορεία εκσυγχρονισμού και ποιές απ' αυτές οφείλουν να ικανοποιηθούν, με ποιά χρονική σειρά, και με ποιόν τρόπο. Θα πρέπει να προσδιορισθεί ποιές είναι οι πραγματικές δυνατότητες της πολιτείας και το ύψος των υποχρεώσεων που μπορεί να αναλάβει. Αντικείμενο του διαλόγου είναι ποιός δικαιούται, αλλά και ποιός οφείλει, με ποιό τρόπο, τότε και πόσο για να πετύχουμε το στόχο μιάς πιο δίκαιης αλλά και πιο ανταγωνιστικής κοινωνίας.

Κόμμα και κοινωνικοί φορείς πρέπει να αναπτύξουν μιά διαλεκτική σχέση. Το κόμμα πρέπει με το λόγο του και τις προτάσεις του να ασκήσει επιρροή ώστε να εξαλειφθούν οι συντεχνιακές συμπεριφορές. Οι κοινωνικές ομάδες πρέπει να δώσουν στο κόμμα την πληροφόρηση εκείνη που θα του επιτρέψει να διαμορφώσει μιά συνεκτική πρόταση εξέλιξης της κοινωνίας η οποία θα έχει πλατιά κοινωνική στήριξη.

Για να οδηγηθεί η ελληνική κοινωνία σε μία πιο δίκαιη και ανταγωνιστική κοινωνική οργάνωση, το ΠΑΣΟΚ οφείλει να προωθήσει τη λογική του σοσιαλιστικού εκσυγχρονισμού, του κοινωνικού κράτους, σε όλες τις δυνάμεις της εργασίας. Χρειάζεται να βοηθήσει να ξεπεραστεί η πολυδιάσπαση των εργαζομένων σε διαφορετικές ομάδες που προβάλλουν τμηματικές διεκδικήσεις και ικανοποιούνται με τμηματικές παραχωρήσεις. Χρειάζεται να διαμορφώσει και να κάνει αποδεκτή μία στρατηγική ενιαίας δράσης των δυνάμεων της εργασίας για τη μεταβολή της κοινωνικής δομής και της κοινωνικής οργάνωσης.

Στις δυνάμεις της εργασίας ανήκουν όλοι εκείνοι που έχουν την ατομική τους εργασία στο επίκεντρο της επιβιωτικής τους προσπάθειας. Η στρατηγική του σοσιαλιστικού εκσυγχρονισμού και της κατάκτησης του κοινωνικού κράτους στη χώρα μας δεν μπορεί να στηρίζεται σε μία ομάδα ή μία τάξη, στους μισθωτούς για παράδειγμα. Δεν είμαστε μία κοινωνία λίγων μεγάλων ομάδων στην οποία η θέση του ατόμου στην παραγωγή και στην ομάδα προσδιορίζει διαβίου και την πολιτική και κοινωνική του συμπεριφορά. Είμαστε μία κοινωνία όπου το άτομο έχει περισσότερες αναφορές στον κοινωνικό του περίγυρο και στην παραγωγική διαδικασία, όπου στην επιβιωτική του προσπάθεια έχουν θέση διαφόρων μορφών απασχολήσεων (π.χ. οικοδόμος και αγρότης, ή υπάλληλος και βιοτέχνης). Επομένως, η κοινωνική συμπεριφορά του ατόμου προσδιορίζεται από τις διαφορετικές, και πολλές φορές αντιφατικές, επιδιώξεις των διαφόρων απασχολήσεων του και των αντίστοιχων ομάδων στις οποίες συμμετέχει. Άρα, η πολιτική στρατηγική ενός σοσιαλιστικού κόμματος πρέπει να συλλάβει αυτήν την πολυμορφία της ελληνικής κοινωνίας και να απευθύνεται σε όλες τις δυνάμεις της εργασίας, δηλαδή σε όλους όσους έχουν ως κεντρικό άξονα του κοινωνικού τους προβληματισμού την ατομική τους εργασία.

Η πορεία προς το κοινωνικό κράτος πραγματοποιείται στα πλαίσια μίας μικτής οικονομίας, διασυνδεδεμένης με τη διεθνή οικονομία. Τα πλαίσια αυτά θέτουν περιορισμούς που μία πολιτική σοσιαλιστικού εκσυγχρονισμού οφείλει να λάβει υπόψη. Γιατί στο βαθμό που

αγνοούνται οι οικονομικές νομοτέλειες θα περιορίζονται και οι δυνατότητες δράσης του σοσιαλιστικού κινήματος, με αποτέλεσμα να οδηγείται σε εξάρτηση από τα διεθνή και ντόπια συμφέροντα που θέλει να περιορίσει. Μιά σοσιαλιστική κυβέρνηση που βασίζεται σε μία ισχυρή οικονομία και ένα αποτελεσματικό κράτος είναι σε θέση να πραγματοποιήσει το όραμά της. Ο σοσιαλισμός που δεν διαθέτει πόρους και διοίκηση είναι σοσιαλισμός αριστερών φραστικών εξάρσεων και συντηρητικών κυβερνητικών πρακτικών.

Στην πορεία, προς το κοινωνικό κράτος το κέντρο βάρους πρέπει να αποτελούν πολιτικές που αυξάνουν τις δυνατότητες των ατόμων και της κοινωνίας να αντιμετωπίζουν πιο αποτελεσματικά και με δική τους πρωτοβουλία τα προβλήματά τους. Πολιτικές που θα δημιουργούν ένα περιβάλλον ζωής το οποίο να αυξάνει κατά πολύ την ευχέρεια ανάπτυξης ατομικών και συλλογικών πρωτοβουλιών. Άρα, το κέντρο βάρους της προσπάθειας στην πορεία από το κράτος-παροχών προς το κοινωνικό κράτος και τον περιορισμό των κοινωνικών ανισοτήτων πρέπει να βρίσκεται σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η στέγη, οι μεταφορές, το περιβάλλον, η κινητικότητα στον τομέα της εργασίας με την βοήθεια της επαγγελματικής κατάρτισης.

Παράλληλα πρέπει να επιτευχθεί η άμεση και σημαντική βελτίωση των συνθηκών της καθημερινής ζωής. Κοινωνικό κράτος σημαίνει καλύτερες συνθήκες ζωής για όλους. Σήμερα, η μεγάλη καθυστέρηση στην πραγματοποίηση έργων τεχνικής και κοινωνικής υποδομής (π.χ. δρόμοι, τηλέφωνα, παιδικοί σταθμοί κ.λ.π.) στην ανάπτυξη των υπηρεσιών που καθορίζουν το πλαίσιο της καθημερινής δραστηριότητας (π.χ. συγκοινωνίες), στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης και των τραπεζικών υπηρεσιών έχει αυξήσει σημαντικά τον κόπο και την ταλαιπωρία του εργαζόμενου να αντιμετωπίσει ακόμα και τρέχοντα θέματα επιβίωσής του. Οι ουρές στις συγκοινωνίες, η γραφειοκρατία στην έκδοση εγγράφων της δημόσιας διοίκησης, η αδιαφάνεια της νομοθεσίας που οδηγεί σε εξάρτηση από τις υπηρεσίες που διαχειρίζονται κατά την κρίση τους τη

γνώση είναι καθημερινές εμπειρίες. Όλα αυτά αποτελούν απόδειξη πως η πολιτεία και τα κόμματα, ακολουθώντας τη λογική του κράτους-παροχών, έχουν συσσωρεύσει ειδικές ρυθμίσεις που δημιουργούν γενικότερα αδιέξοδα, χωρίς να ενδιαφέρονται για την επίλυση των προβλημάτων που αφορούν όλους ανεξαιρέτα τους πολίτες.

Η στρατηγική ενιαίας δράσης των δυνάμεων της εργασίας ώστε να προχωρήσει η ελληνική κοινωνία από το κράτος-παροχών στο κοινωνικό κράτος πρέπει να καθορίζει και τη στάση του ΠΑΣΟΚ σήμερα, ως αντιπολίτευση. Η πολιτική που θα ακολουθήσει σήμερα θα διαμορφώσει και την κυβερνητική πολιτική του αύριο. Γι' αυτό και το ΠΑΣΟΚ χρειάζεται ξεκάθαρη θέση στα θέματα που θα είναι καθοριστικά για το αν θα επανακτήσει ή όχι την κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Το ΠΑΣΟΚ είναι παράταξη που επιδιώκει να ασκήσει εξουσία. Δεν επιδιώκει μόνο να επηρεάσει με τις ιδέες του, την κοινωνική κριτική του και τη δράση του τη γενική κατεύθυνση της πολιτικής εξέλιξης. Θέλει να είναι πρωταγωνιστής των πολιτικών εξελίξεων, και να συσπειρώσει την πλειοψηφία του ελληνικού λαού στον αγώνα για την διαμόρφωση μιάς νέας κοινωνίας.

Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να ξεκινήσει ήδη από τώρα ο διάλογος με τους κοινωνικούς φορείς για την διατύπωση της πρότασης για την αλλαγή της κοινωνικής δομής και τη διαμόρφωση του κοινωνικού κράτους. Αυτό σημαίνει ότι τώρα κιόλας χρειάζονται ιδέες, προτάσεις, διαπραγματεύσιμα προγράμματα. Τα μέχρι τώρα προγράμματα δεν αρκούν. Χρειάζονται επανεκτίμηση με βάση τους νέους στόχους, τις προοπτικές που πρέπει να προσδιοριστούν για τη χώρα σήμερα, τις εμπειρίες της οκτάχρονης κυβερνητικής θητείας.

Ο χρόνος της αντιπολίτευσης δεν είναι, ως χρόνος εκτός εξουσίας χρόνος χαμένος. Είναι περίοδος διαμόρφωσης μιάς νέας πρότασης εξουσίας και διαμόρφωσης εκείνων των πολιτικών προϋποθέσεων που

θα επιτρέψουν την πραγματοποίηση του νέου προγράμματος του κόμματος. Είναι η εποχή που το Κίνημα θα αποκτήσει μιά νέα νομιμοποίηση για την πολιτική του, που θα του επιτρέψει να αποκτήσει την ευρύτερη δυνατή συναίνεση. Η αντιπολίτευση δεν μπορεί να είναι ευκαιριακή. Δεν μπορεί να είναι αντίθετη όψη του νομίσματος της κυβερνητικής πολιτικής προς επιβεβαίωση της αντιπαλότητας προς την κυβέρνηση. Το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί να δρά ανακλαστικά αντιπαρατιθέμενο στην κυβέρνηση σε κάθε βήμα ακολουθώντας το νήμα της κυβερνητικής πολιτικής. Οφείλει να διαμορφώσει τη δική του πρόταση να προσδιορίσει τις δικές του λύσεις.

Χρέος του ΠΑΣΟΚ είναι η συστηματική και συνεχής επεξεργασία και παρουσίαση της δικής του πολιτικής. Αυτός είναι και ο μόνος τρόπος να ξεπεράσει την κρίση αξιοπιστίας. Η χαμένη αξιοπιστία δεν ανακτάται με θέσεις που αποτελούν απλή αντιπαραθέση με την σημερινή συντηρητική κυβέρνηση, αλλά συνεχίζουν να στηρίζονται στη λογική του κράτους-παροχών. Μόνο επιλογές και ιεραρχήσεις που είναι αποτέλεσμα κοινωνικού διαλόγου, που διαγράφουν μιά εφικτή και ευρύτερη αποδεκτή πορεία, και που οδηγούν προς ένα ορθολογικό κράτος θα μπορέσουν να περιορίσουν το κλίμα αμφισβήτησης και να δημιουργήσουν σιγά-σιγά ένα νέο ρεύμα πλειοψηφίας.

Η πολιτική του ΠΑΣΟΚ όπως διαγράφηκε παραπάνω συναντά και θα συναντά την αντίδραση όλων εκείνων που ακολουθούν τη λογική του λαϊκισμού και του κράτους-παροχών. Γι' αυτούς η αντιπολίτευση είναι τόσο πιο επιτυχημένη όσο περισσότερο επικεντρώνεται στην αντιπαραθέση με την κυβέρνηση. Προγράμματα και στόχοι αποτελούν δευτερεύοντα στοιχεία πολιτικής. Αυτά μπορούν να προσδιοριστούν οπότε χρειάζεται ανάλογα με ψηφοθηρικές σκοπιμότητες.

Μιά τέτοια πολιτική ελάχιστα κοινά σημεία έχει με τη σοσιαλιστική προοπτική και τον εκσυγχρονισμό. Οι συγκυριακές πολιτικές με στόχο και μόνο τη συσπείρωση ψηφοφόρων οδήγησαν στη στρεβλή ανάπτυξη και τις αλλεπάλληλες οικονομικές κρίσεις. Αν αύριο η σοσιαλιστική κυβέρνηση ακολουθήσει τα πρότυπα του κράτους παροχών που καθιέρωσε η Δεξιά, τις ευκαιριακές πολιτικές, την

ικανοποίηση συγκυριακών αιτημάτων, η χώρα μας θα σέρνεται από την κρίση των ελλειμμάτων στην κρίση του ισοζυγίου πληρωμών. Ο επαναλαμβανόμενος στασιμοπληθωρισμός και η εξάρτηση από τους ξένους δανειστές της θα είναι πλέον μόνιμα χαρακτηριστικά της. Δεν θα υπάρξουν ούτε άξιες λόγου επενδύσεις, ούτε έργα υποδομής, ούτε ουσιαστική κοινωνική πολιτική, θα υπάρξουν νέες και θα ενταθούν οι υπάρχουσες κοινωνικές ανισότητες και οικονομικοπολιτικές εξαρτήσεις.

Χρειάζεται λοιπόν να ξεκινήσουμε άμεσα τη διαμόρφωση μιάς συνολικής πολιτικής πρότασης για τον εκσυγχρονισμό και την εφαρμογή της στρατηγικής ενιαίας δράσης των δυνάμεων εργασίας. Διαφορετικά το ΠΑΣΟΚ κινδυνεύει να χάσει ακόμη περισσότερο από την απήχησή του στη νεολαία και τα μεσαία στρώματα και να αποξενωθεί από τις κοινωνικές εκείνες δυνάμεις που επιδιώκουν μιά πιο ανοικτή ανταγωνιστική και αποτελεσματικά οργανωμένη κοινωνία.

ATHENS 135
Akadimias Str. 35
Telephones 36.23.721, 36.22.943
Cables: ANWALTIM
Account No. 13951706723
National Bank of Greece

Prof. Dr. CONSTANTINE SIMITIS

Στρατηγική ενιαίας δράσης των συνδέσμων εργαίας
του Κώστα Δημίτη

Το κρίσιμο ερώτημα για το ΠΑΡΟΜ ^{σήμερα} είναι, με ποιο τρόπο θα
διαμορφώσει μια συνειδητή ~~απόφαση~~ ~~αποφασιστική~~
πρόταση εργατικής, η οποία θα αφοδεύει μια οικιστική
εναλλακτική λύση στην κυβερνητική εργατική. Η
πρόταση αυτή είναι αναγκαία γιατί μόνο στηρίξη των ο'αυτών
το ΠΑΡΟΜ θα μπορέσει να διαμορφώσει ένα ρεύμα
αξιοφνηγίας